

Tohtoročná vykurovacia sezóna je už v plnom prúde. Každoročne sa spája s príchodom vykurovacej sezóny aj **zhoršovanie kvality ovzdušia** v mnohých lokalitách Slovenska. Zimné obdobie je charakteristické nízkymi teplotami, bezvetrím alebo inverziami, a práve z toho dôvodu dochádza aj k nárastu koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší nad bezpečné limitné hodnoty. Hoci sa kvalita ovzdušia naprieč Európou za posledné desaťročia zlepšila, problémy s kvalitou ovzdušia stále pretrvávajú. Na Slovensku zhoršenie kvality ovzdušia dosiahlo takú mieru, že na začiatku tohto roku Európska komisia rozhodla o tom, že Súdnemu dvoru EÚ postúpi prípad Slovenska v súvislosti so zlou kvalitou ovzdušia v dôsledku vysokej úrovne prachových častíc PM₁₀. Najväčším zdrojom tejto znečisťujúcej látky na Slovensku je práve **vykurovanie domácností tuhým palivom**. Takýto spôsob vykurovania využíva približne 350 000 slovenských domácností.

Kúrenie bez úplnej tvorby emisií nie je možné. Pri spaľovaní dreva vždy vznikajú znečisťujúce látky ako prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, či benzo(a)pyrén. V prípade použitia uhlia pri spaľovaní produkujeme oxid siričitý a toxické ťažké kovy ako arzén, kadmium, nikel, olovo a ortuť. Vďaka správne mu zaobchádzaniu s vykurovacím zariadením a hlavne používaniu správneho paliva (suché drevo), môžeme toto zaťaženie výrazne znížiť.

Kotly, krby a kachle patria k tzv. malým zdrojom znečisťovania ovzdušia, ktorých prevádzkovatelia sú podľa zákona o ovzduší povinní dodržiavať ustanovené technické požiadavky a podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov. Obec, ako miestny orgán ochrany ovzdušia, vydáva súhlas na umiestnenie a povolenie stavby týchto vykurovacích zariadení pre účely stavebného povolenia a pre účely kolaudačného povolenia zasa súhlas na ich užívanie. V praxi prevádzkovatelia vykurovacích zariadení o tieto súhlasy žiadajú, nakoľko sú nevyhnutné pre už spomínané rozhodnutia. Tu však povinnosti prevádzkovateľov nekončia.

Domácnostiam vyplývajú povinnosti pri inštalácii a uvedení vykurovacích zariadení do prevádzky, ako aj pri ich samotnom prevádzkovaní, spaľovaní palív, či kontrole a čistení technického stavu týchto zariadení a komínov. Dodržiavaním týchto požiadaviek si jednak plníme zákonnú povinnosť, ale taktiež šetríme svoje peniaze, chránime zdravie nás a nášho okolia, ako aj chránime svoj majetok a životné prostredie. Používaním zastaraných kotlov, krbov, či kachlí, nevhodných palív, ale aj nesprávnou technikou a starostlivosťou o spotrebiče nielenže **znečisťujeme ovzdušie**, ale taktiež **zvyšujeme riziko vzniku požiarov v domácnostiach**.

Podľa štatistiky Ministerstva vnútra SR (MV SR) patrí za obdobie posledných 10 rokov **vyhorenie sadzí medzi najčastejšie príčiny vzniku požiarov** súvisiacich s vykurovacími spotrebičmi a komínmi - 4 726 požiarov. K zvýšenej tvorbe sadzí a dechtu v komíne dochádza z dôvodov spaľovania nevhodného paliva, obmedzenia prívodu vzduchu či veľkým priemerom komína bez vyvločkovania. **Ďalšími príčinami vzniku požiarov v domácnostiach** sú opotrebenie dymovodu, zamurovaná hrada v komíne, špára v komíne, úlet iskier z komína, technická porucha vykurovacieho spotrebiča, či nedodržanie bezpečných vzdialeností horľavých materiálov od konštrukcií vykurovacích telies resp. komínov a dymovodov a používanie nevhodného paliva v palivovom spotrebiči.

Mnohým nešťastiam by sa dalo jednoducho zabrániť. Napríklad pravidelnými kontrolami, údržbami a čistením vykurovacích zariadení a spalínovodov. Podľa vyhlášky MV SR č. 401/2007 Z. z. vyplýva **povinnosť čistiť a kontrolovať komín počas prevádzky najmenej v týchto lehotách:**

- 1 x za 4 mesiace - komín s pripojenými spotrebičmi do 50kW na tuhé alebo kvapalné palivá,
- 1 x za 6 mesiacov - komín s pripojenými spotrebičmi do 50 kW na plynne palivá bez vložky,
- 1 x za 12 mesiacov - komín s pripojenými spotrebičmi do 50 kW na plynne palivá s vložkou.

Spotrebič sa musí čistiť v lehotách určených jeho výrobcom v dokumentácii k spotrebiču. Ak táto lehota nie je v dokumentácii určená alebo taká dokumentácia chýba, musí sa čistiť v lehotách uvedených vyššie. Na čistenie a kontrolu dymovodu, ktorým sa spaliny odvádzajú priamo do ovzdušia, platia rovnaké povinnosti.

Naviac je potrebné myslieť na to, že v prípade, ak je uzatvorené **poistenie** domácnosti/nehnutelnosti proti požiaru, **môže dôjsť ku kráteniu alebo nevyplateniu** pri nezdokladovaní odbornej údržby a revízie malých zdrojov znečisťovania ovzdušia, dymovodov a komínov.

Ďalšie informácie o tom ako správne vykurovať, vrátane legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa vykurovania v domácnostiach sa dozviete na: <http://vykurovanie.enviroportal.sk/>. Článok bol pripravený v rámci aktivít projektu LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia, ktorý podporila Európska únia v rámci programu LIFE. Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR. Viac informácií sa dozviete na: www.populair.sk

Autori príspevku: manažérky kvality ovzdušia Marta Bejdáková (TTSK) a Katarína Mičáková (MŽP SR)
Zdroj fotografie: SAŽP, autor kresieb R. Sika

